

Programok, folyamatok megvalósítása**Tanulókörök****„Kreatív műhely” foglalkozás**

1

SZAKMAI BESZÁMOLÓ**Tanulókör – „Kreatív műhely” foglalkozás**

Időpont: 2018. november 12. (hétfő), 14⁰⁰ órától
Helyszín: 7391 Mindszentgodisa, Kossuth utca 71.
Jelenlévők: Melléklet jelenléti ív szerint.
Program:

A Márton nap története, legendája
Márton napi „kreatív műhely”
Márton napi libakeresés
Márton napi felvonulás

Program ismertetése

A rendezvénynek a Mindszentgodisai Általános Iskola adott otthont. A gyermekek életkoruk szerinti csoportokban vettek részt a foglalkozáson.

„Mi tehát a népszokás? Voltaképpen a kultúra hagyományozódásának spontán formája, az a keret, melyben a nép ünnepe és hétköznapja lejátszódik. Közösségi magatartásmód és cselekvésmód; olyan viselkedési mód, melynek a közösség tagjai alávetik magukat, mert megfelel az élő kulturális hagyománynak. Egyszerre illemtan, erkölcsi kódex, íratlan törvény, művészet, költészet, színjátás, mítosz és mágia.

Európa népeinél, és így hazánkban is, az élet legfontosabb területein már évszázadok, néhol évezredek óta a közösségi viselkedésmódot írott törvények szabályozzák. A népszokások érvénye a paraszti élet néhány olyan területén maradt meg, amelyek a közösség számára életbevágóak voltak, vagy pedig elhanyagolt területeken, melyekre sem állam, sem egyház nem fordított különösebb figyelmet. A közösség tagjainak egymáshoz való viszonyát, a család rendjét, a kis közösség erkölcsét és illemét, a lakóhelyen belüli

elrendezést mindig is a szokások szabták meg. [...] A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik. Az évszakok változásához, a napfordulókhoz, a mezőgazdasági munka egyes fázisaihoz, állami és egyházi ünnepekhez egyaránt meghatározott rítusok fűződnek. [...] A gazdasági év fontos állomása lehetett november 1., továbbá **november 11., Márton napja** is. Márton napja már a XIV. századi magyarországi krónikában is határnapként szerepelt. Sok helyütt Márton-nap volt a cselédfogadás, legeltetés, a gazdasági év befejezésének határnapja. A nyugati megyékben a pásztorok ilyenkor hordták köszöntő kíséretében „Szent Márton vesszejét”. (Dömötör Tekla: Magyar népszokások, 2003). Továbbá Márton napjához kötődik, hogy akkorra már meghízott a tömött liba, így le lehetett vágni. Úgy tartották, hogy „aki Márton napján libát nem eszik, egész évben éhezik”.

2

A népszokások faluhelyen még ma is meghatározóak lehetnek a helyi közösségek életében. A Márton nap népszokásainak eredete sokhelyütt már a múlt homályába veszett, de egykor a mezőgazdasági ciklus egyik fő ünnepe volt. A jelenlegi globalizációs világunkban a közösségek és a helyi értékek, szokások alapvetően határozhatják meg egy közösség jelenét, jövőjét, fennmaradását. **A népszokások művelése, átadása a generációk között egyértelmű hatással van a helyi közösségek identitásának megőrzésére, erősítésére.**

A Márton napi tanulókörön résztvevő gyerekek az életkori sajátosságaiknak megfelelően kaptak **történeti betekintést a Márton nap eredetéről/legendájáról**, az ahhoz kötődő szokásokról. A rendezvényt segítő, a csoportok vezetését felvállaló pedagógusok szakmai tapasztalata nagyban segítette, hogy minden résztvevő, a korának megfelelő információkat kapjon a Márton nap eredetéről, a hozzá kapcsolódó szokásokról. A Márton nap így nemcsak egy játékos nap volt a tanulási időszakban, hanem Mindszentgodisa élő hagyományainak eredetét is megismerhették a gyerekek. Így a felnőttek vezethették be a gyerekeket a népszokások világába.

A gyermekek fejlesztésének egyik módja a **kézművesség forma-átalakító, kézzel vagy kézi szerszámokkal végzett tevékenység**. A „kreatív műhely” foglalkozás csoportjaiban használt kézműves technikák figyelembe vették a résztvevő gyermekek életkori sajátosságait.

Annak érdekében, hogy minden jelenlévő sikeresen alkothasson, a legegyszerűbb kézműves technika alkalmazását javasolták a szervezők, a lebonyolítást segítő pedagógusok, az önkéntes segítők. Így a papír, és azzal végezhető különböző technikák képezték a műhelymunka alapját. A legkisebbek (5-8 évesek) a Márton napra jellemző kifestőket választhattak, az idősebbek libát készíthettek, melyet papírból vágtak ki és díszítettek, krepp-papír, ragasztó segítségével. A műhely folyamán a készülő alkotásokat a foglalkozásnak helyt adó osztálytermekben tekinthették meg az érdeklődők. Az elkészült alkotásokat a gyermekek hazavihették, a készítés folyamatáról a fényképeket csatoltuk.

*A kézműves foglalkozást a megmozgatás, azaz az iskola udvarán elrejtett (papír) **libák felkutatása** követte. A keresésben már csak a gyermekek vehettek részt, szüleik biztatása mellett. A gyermekek hangos tetszésnyilvánítása kísérte a lázas kutatást. Az udvaron elrejtett libákat sikerrel megtalálók apró jutalmakat kaptak.*

*A programot a hagyományos **Márton napi lámpásos felvonulás** zárta. A gyermekek, szüleikkel, a segítő pedagógusokkal és az önkéntes segítőkkal együtt, a település Általános Iskolájától, a közösségi parkba vonultak. A parkban teával, zsíros kenyérral várták a szervezők a résztvevőket. A Márton napi felvonulás a német nemzetiségi gyökerekben kereshető, mely Szent Márton legendájához kapcsolódik. A helyi közösség ezen a módon is őrzi nemzetiségi hagyományait.*

A Mindszentgodisai „Kreatív műhely” tanulókör a helyi pedagógusok, szülők és önkéntes segítőik önszerveződő kiscsoport foglalkozása volt, ahol megvalósulhatott a felnővekvő generációk, gyerekek kulturális ismereteinek bővítése, illetve irányított és koordinált képző és fejlesztő tevékenységeket végezhettek. A tevékenység célja többek között a helyi társadalmi (hasznos) tudásának, tapasztalatainak és hagyományainak átadása volt a jövő felnőttei számára. A helyi tapasztalat és tudás „kézzelfoghatóvá tett” kommunikációja alapját képezi a helyi identitástudat, tudatosság, elköteleződés, aktivitás fejlődésének/fejlesztésének. Így a program szerves része közösségfejlesztés folyamatának, és egyben eleget tesz a „Közösségfejlesztési módszertani útmutató” 3.2.2.4. pontja szerinti előírásoknak is.

Észrevételek, tapasztalatok:

A tanulókörök meghatározása a Helyi Cselekvési Tervben megtörtént. A dokumentum tartalmazza, hogy a konzorciumot alkotó településeken összesen 18 tanulókör foglalkozás valósul meg különböző témakörökben. A rendezvénynaptár tartalmazza az ütemezésüket. A tanulókörök megtervezésekor adaptálásra kerültek az Útmutató 3.2.2.4. pontjában foglaltak azzal, hogy a Helyi Cselekvési Terv és a rendezvénynaptár tekinthető a tanulókörök megtervezésének és ütemezésének alapidokumentumának. A helyi javaslatok, igények adják meg azt a tematikai keretet, amelyben közösségfejlesztési tevékenység a tanulókörben megvalósul. Ezeket a településeken közreműködő érintettek segítik. A tanulókörök lebonyolítása a szakmai vezető feladata, amelyet megoszt a helyi témavezetővel, illetve témavezetőkkel. A 8-10 fő aktív részvétele a tanulókörök szervezésében a helyi motiváció tekintetében gyakorlatilag nem megvalósítható. A projektben megvalósult tevékenységek dokumentációja, így a tanulókörök dokumentációja a projekt megvalósítása során a szakmai vezető kezelésében van. A szakmai beszámoló tekinthető a jegyzőkönyvnek.

Jelen tanulókör esetében a helyi köznevelési intézmény biztosította a „szakértő” pedagógusokat és a helyszínt.

Az első „tanulókör” megszervezése és lebonyolítása számos, a jövőben megvalósítandó programokra, folyamatokra nézve fontos információkkal, és jól hasznosítható tapasztalatokkal szolgált.

A résztvevők megszólítása/összehívása tradicionális eszközökkel történt, meghívókkal, plakátokkal. A hagyományos/tradicionális módszer eredményesnek bizonyult, de a jövőben érdemes szélesíteni a palettát pl. közösségi felület, személyes megszólítás.

A résztvevőket jelenléti ív aláírására kértük. A 16. életévét be nem töltött gyermekek esetén, a gyermek feletti szülői felügyeletet gyakorló szülő, hozzájáruló nyilatkozat kitöltésével vette tudomásul, és hagyta jóvá gyermeke részvételét a projekt keretében, annak fizikai befejezéséig megrendezésre kerülő eseményeken. A programon részt vevő, a második osztályt még nem megkezdett gyermekek helyett a szülő írta alá a jelenléti ívet.

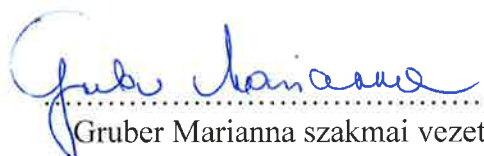
A program megszervezésében és lebonyolításában, a helyi önkormányzatok mellett tevékeny szerepet vállaltak a helyi általános iskola pedagógusai, a település kulturális és szociális szervezeteiben dolgozó szakemberek, a nevelő és oktatási intézményekbe járó gyermekek szülei, nagyszülei. A segítő szakemberek életkor szerint csoportosították a tanulókörökön részt vevő gyerekeket.

A Márton napi hagyományok megismerését, a foglalkozáson készíthető „alkotások” körét, anyagát, technikáját, a korcsoportú sajátosságoknak megfelelően választották/alakították ki. A gyermekek szüleit, nagyszüleit aktívan bevonták a kreatív munkába. A műhelymunkát játékos libakereső vetélkedő követte, a program befejezéséig pedig a hagyományos Márton napi fáklyás menetre került sor.

A Projekt keretében, első ízben Mindszentgodisa településen megvalósított tanulókör program bizonyította, hogy a Helyi Cselekvési Tervben meghatározott megvalósítandó tevékenység, a helyzetelemzésben feltárt probléma (a helyben elérhető informális tanulási lehetőség hiánypótló lehet az adott települések közlekedési nehézségei miatt) megoldását szolgálja.

A program szervezésében és a lebonyolításban résztvevő szakemberek, önkéntes segítők, a programon résztvevők aktivitása a tevékenységgel elérni kívánt célok megvalósulásának biztos záloga. A program sikeresen szolgált a Projektben megfogalmazott célok megvalósulását.

Gödre, 2018. november 15.

Gruber Marianna szakmai vezető